

ใช่หรือไม่

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ขอคำอธิบาย”

กราบขอคำอธิบายดังนี้

๑. ขอคำอธิบายคำว่า “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส”

๒. จิตเดิมแท้ที่ส่องใสเหมือนหรือแตกต่างจากพระนิพพาน

๓. มีผู้กล่าวให้เข้าใจได้ว่า สุตทำยแล้วดวงจิตทุกดวงจะกลับไปสู่จิตส่องใส เช่น พระนิพพาน อุปมาคล้ายชีวิตคือการเขียนเส้นกลมที่จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดคือจุดเดียวกัน ดังนั้น การเกิดเป็นมนุษย์ คือ หนทางลัดของวงจรชีวิตที่เป็นวงกลมขนาดใหญ่ในการหาหนทางปฏิบัติ เพื่อกลับไปสู่จุดเริ่มต้น คือจิตเดิมแท้ได้เร็วขึ้นใช่หรือไม่

กราบขอบพระคุณ

ตอบ : ๓ ข้อ

๑. ขอคำอธิบายคำว่า “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส”

๒. จิตเดิมแท้ที่ส่องใสเหมือนหรือแตกต่างจากพระนิพพาน

๓. “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า...” โอ้ย! พอเข้าใจว่าก็เต็มไปหมดเลย “กล่าวให้เข้าใจว่า” นี่เรื่องหนึ่งนะ

เอาคำว่า “จิตเดิมแท้ก่อน” จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้มันสิ่งที่ว่าจิต จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วผู้ที่ประพาศปฏิบัติเขาว่า “จิตนี้มาจากไหน จิตนี้มาจากไหน” โดย

ธรรมชาติของคน คนสงสัยทุกคน นี่เราก็สงสัย ตอนที่เราสงสัย ที่แรกมันก็ภาวนาไป ทีนี้พอภาวนาไปเสร็จแล้วมันก็เอาคำนี้มากันไว้ว่า “มิ่งมาจากไหน” โอ้ย! ตายเลย หาใหญ่เลยนะ มิ่งมาจากไหน มันก็ย้อนไปเรื่อย สวไปเรื่อย อ้อ! สวไปจนถึงว่าจิตแบบว่าสัตว์เซลล์เดียวอะไรไปนุ่นเลย

เขาบอกมันเป็นพืชๆ เป็นพืชมันก็เป็นพืช แต่เวลามันสาวของมันไปนะไปเรื่อย สวไปด้วยสติด้วยปัญญาของคนที่มีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน สวไป เพราะคนที่สวไป คนที่มีความล่งเลสงสัย มีความสงสัยหรือมีความผิดปกติตรงไหน เขาก็จะค้นหาของเขา คนที่ไม่มีความสงสัย ไม่มีความทุกข์สิ่งใดเลย เขาก็ไม่สนใจหรอกว่าสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเขา เช่น คนไม่เจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ไม่สนใจเรื่องยา คนที่จะสนใจเรื่องยากก็เพราะคนนั้นเจ็บไข้ได้ป่วยเขาหายจากโรค

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคนที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาจะหาวิธีการชำระล้างกิเลส ทำให้จิตใจของเขาสะอาดบริสุทธิ์ ในเมื่อเขามีสิ่งใดที่สงสัย เขาต้องแก้ของเขา ทีนี้คำว่า “แก้ของเขา” เวลาคนสงสัยมันสงสัยคนละมุม คนละมุม คนละเทคนิค คนละวิธีการที่ว่ามันสงสัย มันอยู่ที่กิเลสของใครสงสัยอย่างไร ฉะนั้น มีสงสัยอย่างไรเราก็ค้นคว้าค้นหาของมัน

“มันมาจากไหน มันมาจากไหน”

แต่! แต่มันมาจากไหน ถ้าเราสาวนะ เราจะบอกว่า พุทธวิสัย อจินไตย ๔ สิ่งที่เราจะไม่มีความสามารถรู้ได้เลย อจินไตย ๔ พุทธวิสัย ฌาน กรรม โลก ๔ อย่างนี้เป็นอจินไตย คำว่า “อจินไตย” เราจะสาวถึงว่าให้มันสิ้นสุด แล้วให้มันจบสิ้นกระบวนการไป มันเป็นอจินไตย อจินไตยคือว่ามันไม่จบไม่สิ้น คำว่า “ไม่จบไม่สิ้น” ไม่จบไม่สิ้น ๒ เรื่อง ๒ เรื่อง คือ

๑. เรื่องของกรรม กรรมนี้เป็นอจินไตย

๒. พุทธวิสัย ถ้าพุทธวิสัย ขนาดปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิชชา ๓ บุปพะนิวาสานุสติญาณย้อนอดีตชาติไป ย้อนจากจิตของตนแล้วสาวเข้าไปหาต้นเหตุ มันไม่มีต้น ไม่มีปลาย หนึ่ง คำว่า “ไม่มีต้นไม่มีปลาย” เพราะปัญญาของพระพุทธเจ้าก็เป็นอจินไตยอยู่แล้ว คือมันกว้างขวางเกินพวกเราไม่รู้จะเทียบกันได้ ขนาดพระพุทธเจ้าค้นคว้าขนาดนั้นแล้วยังไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วเราจะให้มันจบสิ้นกระบวนการให้เราเข้าใจ มันมาจากไหน ถ้ามันมา

จากไหน เราก็ค้นคว้าของเราไป เราก็สาวของเราไป แต่มันไปจบลงตรงที่นี้ ตรงที่ว่ามันเป็นพุทธวิสัย

ขนาดวิสัยของพระพุทธเจ้ายังจบไม่ได้ แล้วอย่างเรามันจะจบอย่างไร แต่! แต่มันสิ้นสงสัยไป คือมันสิ้นสงสัยคือว่า “เออ! ญไม่ค้นอีกก็ได้ พอแล้ว มันจบแล้ว มันไม่ไปต่อ” แต่ถ้ามันยังไม่สิ้นสงสัยมันก็จะไปของมันต่อไป พอมันไม่สิ้นสงสัยมันจะไปต่อ มันจะดึงเราไปหมดเลย ดึงสมาธิ ดึงกำลัง ดึงเวลาของเราไปค้นคว้าตรงนี้ พอตรงนี้ปั๊บมันเป็นเป้าลวง มันออกไปข้างนอกแล้ว มันไม่เข้ามาสู่อวิชา มันไม่เข้ามาสู่กิเลส ถ้ามันไปนะว่า “จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้”

ให้อธิบายคำว่า “จิตเดิมแท้” คำว่า “จิตเดิมแท้” จิตเดิมแท้มันมีอยู่ทุกคน จิตเดิมแท้มีอยู่กับสิ่งที่มีชีวิตแม้แต่สัตว์ เทวดา อินทร์ พรหม เพราะจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะตัวจิตเป็นตัวอุบัติ กำเนิด ๔ ครรรค์ ไซ้ น้ำครำ โอบปาดิกะ กำเนิด ๔ จิตมันกำเนิดอยู่อย่างนี้ มันเวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีต้นไม่มีปลายมันอยู่ที่บุญกุศลใด เกิดสูง เกิดต่ำ เกิดด้วยบาป เกิดด้วยบุญ เกิดมนุษย์เหมือนกัน ทุกข์ยาก คนเกิดเป็นมนุษย์เกิดมาทุกข์จน เข็ญใจทั้งชีวิต บางคนพิการมา ต้องดูแล ติดเตียงตั้งแต่เกิดจนตาย บางคนเกิดมา ใ้อโฮ! มันมันมีศรีสุข นี่ไง เกิดเหมือนกัน แต่บุญพาเกิด บาปพาเกิด แต่จิตเหมือนกัน

จิตผ่องใสๆ คำว่า “จิตเดิมแท้ๆ” จิตเดิมแท้ก่อน แล้วพอจิตเดิมแท้ คำว่า “จิตเดิมแท้” คำว่า “จิตเดิมแท้” นะ คำว่า “มีจิต” ดีกว่า คำว่า “มีความรู้สึก” ถ้าภาษาให้มันชัดเจนก็ วิญญาณ วิญญาณในชั้น ๕ วิญญาณปฏิสนธิ วิญญาณ จิตตวิญาณ วิญญาณต่างๆ อันนี้เป็นวิญญาณ แล้วพอวิญญาณขึ้นมามันก็มาชั้น ๕ มันมาความรู้สึก มาความคิดแล้ว เพราะมันจะเข้ามาข้อที่ ๒.

ข้อที่ ๒. เห็นไหม “ข้อที่ ๒. ว่า จิตเดิมแท้ที่ผ่องใสเหมือนหรือแตกต่างกับพระนิพพาน” มันแตกต่างกันหมดเลย จิตเดิมแท้ก็จิตเดิมแท้ นี่ไง **ที่ว่าในพระไตรปิฎก ในบาลีนะ ฉบับบาลี “จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส” คำว่า “ข้ามพ้นกิเลส” ข้ามพ้นกิเลสก็คือนิพพาน แล้วถ้าจิตผ่องใสต้องข้ามพ้นมันก็ไม่ใช่นิพพานนะสิ บาลี เราไม่ได้บาลี บาลีชัดๆ เลย ๒ บรรทัด บรรทัดหนึ่งคือจิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส ก็พวกเรานี้แหละ จิตเดิมแท้ๆ**

ดูสิ อุปกิเลส ผ่องใส ความว่าง ความสว่าง กิเลสทั้งนั้น อุปกิเลส ๑๖ ว่างๆ ว่างๆ นั้นนะกิเลส กิเลสอย่างละเอียด ผ่องใส ผ่องใสก็กิเลส ทุกอย่างกิเลสหมด เพราะจิตผ่องใสต้องข้ามพ้นกิเลส แล้วมันจะข้ามพ้นอย่างไรละ นี่ใจ ฉะนั้น มันถึงแตกต่างกับพระนิพพานใจ เพราะอะไร เพราะจิตเต็มแท้นี้ผ่องใสมันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ตัวผ่องใสตัวเกิด หลวงตาเทศน์ไว้ใจ ในธรรมชุดเตรียมพร้อม “จิตผ่องใส คืออวิชชา” ไปดูได้เลย “จิตผ่องใสคืออวิชชา” คนภาวนาไปมันจะรู้ แล้วคนภาวนาไป มันก็เหมือนกับคนเรียน ถ้าเรียนจบมันต้องเรียนเหมือนกันมา ถ้าอย่างนั้นมันไม่จบ

นี่ก็เหมือนกัน จิตผ่องใสๆ เพราะอะไร เพราะว่าในธรรมชุดเตรียมพร้อมมันก็ไปเข้ากับ พระไตรปิฎก บรรทัดข้อที่ว่าจิตผ่องใส คำว่า “จิตผ่องใส” จิตผ่องใสมันต้องทำสมาธิเข้าไปอัปป นาสมาธิ มันผ่องใสอะไรของมัน นี่พูดถึงว่า แค่มือใสนะ แล้วเวลาถ้าจิตรวมๆ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง นะ ฉะนั้น ว่าจิตผ่องใส คำว่า “จิตผ่องใส” ก็เหมือนจิตเรานี่แหละ คือสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตมันเกิด มาด้วยสถานะของว่า กิเลสหนา กิเลสกลาง กิเลสอย่างหายาบ

ถ้ากิเลสอย่างหนาๆ มนุสสเทโว มนุสสเปโต มนุสสตี-รัจฉานโน มนุษย์เหมือนกัน แต่มัน โดนครอบคลุมด้วยอารมณ์ของความเป็นเดรัจฉาน ความเป็นเดรัจฉานมันหายาบ มันทำลายเขา มนุสสเปโต มนุษย์เปรต โดนครอบคลุมด้วยอารมณ์ของเปรต ก็เลยกลายเป็นมนุษย์เปรต นี่ใจ แล้วมนุษย์เดรัจฉาน มนุษย์เปรต มันมีจิตผ่องใสไหม มี จิตมันมีอยู่มันไม่ผ่องใส เพราะมันโดน ความครอบงำของอารมณ์เปรต อารมณ์เดรัจฉาน อารมณ์ต่างๆ มันครอบงำอยู่ มันเลยเป็น มนุสสเปโต มนุษย์เปรต มนุสสตีรัจฉานโน

มนุสสเทโว มนุสสเทโวจิตใจเหมือนเทวดา จิตใจ เห็นไหม ดูสิ มีคนที่จิตใจสูงส่งจิตใจดี งามเขาชักชวนเราไปทำแต่ความดี เขาชักชวนเราไปเพื่อช่วยเหลือสละกับบุคคลคนทุกข์จน เข็ญใจ นั่นเขาเปรียบเหมือนเทวดาเลยนะ เปรียบเหมือนเทวดาของสังคม สังคมๆ มีความทุกข์ ความยากมีผู้นำที่ดีเขาพาส่งเสริมพากะระทำ เปรียบเหมือนเทวดาเลย สมมุติเทพ สมมุติเทพนี้ เราตั้งให้เลยนะ แต่เขาเป็นโดยน้ำใจของเขาเลย มนุสสเทโว เห็นไหม จิตผ่องใสไหม มีจิตอยู่ เหมือนกันเลยละ

แต่จิตหนึ่งดำมืดด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก จิตหนึ่งมีความสว่างไสวด้วยความ เมตตาธรรม ความสว่างไสวด้วยเมตตาธรรม ความมืดดำด้วยอารมณ์เดรัจฉาน ด้วยอารมณ์

เปรต เห็นใหม่ อารมณ์นี้จรมมา อารมณ์ เห็นใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้น จิตเดิมแท้เหมือนแผ่นดิน แผ่นดินปลูกพืชอะไรมันก็ได้ผลอย่างนั้น จิตเดิมแท้เหมือนแผ่นดิน จิตเดิมแท้ปฏิสนธิ จิต แล้วพอเกิดเป็นอะไรขึ้นมา เกิดด้วยบุญด้วยบาป เกิดด้วยบุญกุศล

เกิดมา เห็นใหม่ เด็กกตัญญูๆ มันเกิดมาด้วยความทุกข์ความยาก พ่อแม่มันพิการ พ่อแม่มันเจ็บไข้ได้ป่วย วิ่งไปโรงเรียน แล้วก็วิ่งกลับไปเซ็ดซีเซ็ดเยียวพ่อแม่ปู่ย่าตายายมัน ป้อนข้าวป้อนน้ำเสร็จแล้วก็วิ่งไปโรงเรียน แล้วมันก็วิ่งกลับมา นี่ไง เวลาถ้ามันเกิดมา ถ้าจิตมันมีคุณธรรมในหัวใจมัน มันจะช่วยเหลือเจือจาน เพราะมันเกิดมาจากปู่ย่าตายายของมัน มันยังมีความกตัญญูกตเวที จิตที่มันดีงาม

แล้วจิตที่มันหยาบซำสิมันฆ่าพ่อฆ่าแม่มันเลยละ ให้น้อยไป ลำเอียง รักคนนั้นมากกว่ามันทำลายพ่อทำลายแม่มันเลย แต่ถ้าจิตมันดีงาม มันอยู่ที่จิตมันทั้งนั้นเลย อยู่ที่สติปัญญา อยู่ที่ความเห็นในจิตนั้นเลย นั่นไง ผ่องใสไม่ผ่องใส นี่ไง

ฉะนั้น ว่า “จิตผ่องใสเหมือนนิพพานหรือไม่” ไม่! จิตผ่องใสหมายถึงฤาษีชีไพร ผู้ที่ทำหัวใจของเขาให้ผ่องใสได้ นิพพานคือพระอรหันต์เท่านั้น อย่างอื่นไม่มี กว่าจะเป็นพระอรหันต์ได้มรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ จิตต้องพัฒนาไปถึงที่สุดแห่งทุกข์มันถึงสิ้นกิเลสไป พอสิ้นกิเลสเป็นพระนิพพานแล้ว เห็นใหม่ ธรรมชาติ อยู่ในธาตุของธรรม มันไม่เกิดไม่ตายอีกแล้ว จิตผ่องใสมันก็อยู่ในวงจร อยู่ในข้อที่ ๓. นี่ไง มันเป็นเหมือนกับเส้นวงกลม นั่นนะ มันหมุนอยู่อย่างนี้ ทีนี้เส้นวงกลมมันทำดีทำชั่ว ทำดีทำชั่วมันก็เกิดตามนั่นไง ผลของวิญญะ จิตนี้เวียนว้ายตายเกิดในวิญญะ

กรณีนี้ละ เวลาไปอ่านสูตรตันตปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ไหนเป็นพระที่ดี ทำคุณงามความดี ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ พระองค์ไหนทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ ทำไมมันง่ายตายอย่างนั้น ทำไมมันง่ายตายอย่างนั้น ชួយ! เขาทำมาอย่างนี้ ใ้พระที่เลวทรามเที่ยวทำร้ายเขาทำลายเขา ทำไมมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้มาทุกภพทุกชาติเลย มันทำลายเขามาในสมัยนั้น บ้านนั้น เมืองนั้น มันมีชุมชนนั้น ใ้คนนี้เกิดเป็นคนนั้นแล้วได้ทำลาย ทำลายมาตลอดเลย นี่ไง สิ่งที่ว่าเวียนว้ายตายเกิดในวิญญะ ที่ว่ามันผ่องใสๆ ที่มันผ่องใส

ในสุดตันตปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาวัฒนธรรมของเราไป วัฒนธรรมของชาวพุทธไป เวลาพระพุทธ-ศาสนา “โธ่! ชอบพูดเรื่องชาดก มันเป็นนิทาน” แต่นิทานมันเป็นเรื่องมีอยู่จริงใจ ประสาเราที่ประวัติศาสตร์ อยุธยา สุขุทัยมีไหม มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดถึงอดีต อดีตของท่าน ในแวนแคว้นต่างๆ ก่อนสมัยพุทธกาลมันมีอยู่ไหม มี มันมีอยู่จริงนะ แล้วท่านก็ยกขึ้นมาเรื่องจริงเลย แต่ที่มันยกขึ้นมาแล้วมันก็เป็นชาดก พอเป็นชาดกแล้วก็เหมือนไม่มี สุขุทัยมีไหม อยุธยามีหรือเปล่า มีทั้งนั้น แล้วกษัตริย์ในสมัยอยุธยาใครบ้างล่ะ รู้หมด

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในสุดตันตปิฎก แต่เราก็ไปตีค่ากัน แล้วก็ภาษาเราเนาะ โกล้เกลือกินต่าง ของของเราไม่มีค่า ถ้าเป็นของคนอื่นมีค่าทั้งนั้นนะ ของเราชาวพุทธ โธ่! ไม่มีค่า ครี ล้าสมัย แต่เวลาทุกขไม่ล้าสมัยนะ เวลาเจ็บปวดในใจไม่ล้าสมัย สดๆ ร้อนๆ เลย

นี่พูดถึงว่า “จิตเดิมแท้เหมือนหรือแตกต่างกับพระ-นิพพาน” แตกต่าง จิตเดิมแท้ก็คือจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตเดิมแท้มันปฏิสนธิจิต **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณ** มันเป็นปัจจยการ แต่โดยสามัญสำนึกของเรา เห็นไหม รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญฺาณ อารมณฺ์ความรู้สึกเวลาคิดกันครบองค์ประกอบนี้รูป ในความรู้สึกมันมีเวทนา คือมันอารมณ์นี้ดีใจ อารมณ์นี้เสียใจ อารมณ์นี้ไม่พอใจ เนี่ยคือเวทนา

สัญญา ถ้าเราไม่มีการเปรียบเทียบ ไม่มีข้อมูล บางคน อารมณ์นี้ห้วนไหว เจอของเด็กน้อยมันก็ห้วนไหว บางคนหนักแน่น อารมณ์มากระทบมันก็ไม่ห้วนไหว สัญญา ข้อมูลของตน หลักการของแต่ละจิตไม่เท่ากัน สังขารปรุง เวลาสิ่งใดกระทบแล้วมันก็จะปรุงแต่งของมันไป วิญญฺาณรับรู้ รู้ในชั้น ๕ นี้แหละ วิญญฺาณคือว่า ๔ กอง ชั้น ๔ มันมีวิญญฺาณเชื่อมต่อกัน มันก็หมุนจรเป็นชั้น ๕ ชั้น ๕ ก็เป็นสัญญาอารมณ์ ก็เป็นความคิด เกิดจากจิต

ขณะในจิตตัวมันเองมันมีปัจจยการของมันชั้นหนึ่ง **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา** เพราะมันไม่รู้ตัวมันเองมันถึงได้คิด **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา** อวิชชา เพราะมีอวิชชามันถึงมีสังขาร **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณ** มันก็มีความรู้สึกตัวมันคือวิญญฺาณ วิญญฺาณนั้นปัจจย **สพฺยตนะ** เห็นไหม มันมีความรู้ รู้สึกในวงรอบของมัน ใต้นั้นเวลาปฏิบัติไปมันจะรู้จะเห็นอย่างนี้เข้าไปนะ ถ้ารู้เห็นอย่างนี้เข้าไปเวลาพิจารณาหายบาย มันเป็นเรื่องชั้น

๕ พ้นจากชั้น ๕ ไปเป็นเรื่องชั้น ๔ หลวงตาใช้คำว่า “ชั้น ๔” แต่จริงๆ แล้วมันเป็นปัจเจก การ สิ่งนี้มีสิ่งมีสิ่งนี้ มันติดต่อกัน ไม่ใช่กอง ใช้นั้นมันละเอียดไปกว่านั้น

นี่พูดถึงว่า จะนิพพานได้ต้องไปรู้ไปเห็น ไปชัดเจน ไปถอดไปถอน ไปसारอก ไปคายกิเลส ไปฆ่ามัน ฆ่ามัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดบอกเลย การเบียดเบียนการกระทำกัน พระพุทธเจ้าบอกว่ามันเป็นการสร้างเวรสร้างกรรมหมดนะ ในพระไตรปิฎกเรื่องนี้มีเยอะมาก แล้วเราอ่านแล้วซึ่งมาก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้เบียดเบียนกัน ไม่ให้ทำร้ายกัน ไม่ให้ทำให้กระทบกระเทือนกันขนาดนั้นนะ แต่เวลาไปชื่นชมส่งเสริม คือส่งเสริมการฆ่ากิเลส

ถ้าฆ่ากิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชม เพราะการฆ่ากิเลส กิเลสต้นหาความทะยานอยากมันเป็นความรู้สึก มันเป็นกิเลสของเรา ยิ่งฆ่ายิ่งทำลายแล้วมันยิ่งแวววาว มันยิ่งสะอาดบริสุทธิ์ มันยิ่งทำให้คนเป็นคนดี มันยิ่งทำให้คนเข้าถึงคุณธรรม ใช้นั้นมันเป็นประโยชน์นะ ทำแล้วมันไม่มีใครตาย มันไม่กระทบกระเทือนใคร มันมีแต่กิเลสตาย มันมีแต่กิเลสต้นหาความทะยานอยากของคนตาย

แล้วพอกิเลสต้นหาความทะยานอยากตายไปจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นกลับมีค่าขึ้นมา ใจดวงนั้นกับเทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์ ใจดวงนั้นกลับมีคุณธรรมขึ้นมา การฆ่าอย่างนี้ประเสริฐ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชมการฆ่ากิเลส

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้สัตว์โลกรังแกกัน ไม่ให้สัตว์โลกแม้แต่คนที่มีเวรมีกรรมต่อกันนะอยู่ในพระไตรปิฎก มันมีบุคคล ๒ คนมันเป็นเพื่อนกันมาตลอด แล้วเวลาไปไหนก็เกิดมาร่วมกันนะ เวลาเป็นนายพรานป่าไปไซ่ใหม่ ไปถึง นายพรานป่าพักกลางป่า พอได้คนนั้นกลับไป ไซ่เพื่อนมันคิดอยากฆ่า ฆ่าเพื่อนตายเลยชาตินี้ พอชาติต่อไปนะ มันก็ไปด้วยกัน ๒ คน อีกคนนอนหลับ ไซ่คนนั้นฆ่า ผลัดกัน

ชาติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระ-พุทธเจ้า พรานป่านี้อยู่ในป่า ๒ คน อีกคนหนึ่งลุกขึ้นมากำลังจะฆ่าเพื่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปโดยฤทธิ์อนาคตังสญาณ พุทธกิจ ๕ กิจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าจะรู้สัตว์ชนสัตว์ เห็น ๒ คนคนนี้ ฆ่ากันมาทุกภพทุกชาติ พอชาตินี้อีกคนหนึ่งกำลังจะฆ่าอีกคนหนึ่ง ท่านมาด้วยฤทธิ์เลย อยู่ในพระไตรปิฎก แต่เราจำหน้า จำเรื่องไม่ได้เท่านั้นเอง

ท่านมาโดยฤทธิ์เลย “หยุดก่อนๆ หยุดก่อน” สั่งให้หยุด อย่าทำไง “ปลุกเพื่อนเธอให้ตื่นขึ้นมา” พอปลุกเพื่อนตื่นขึ้นมาแล้วนะ ท่านก็เทศน์เลย ๒ คนนี้มีเวรมีกรรมต่อกันมา ผัดกันฆ่ามาทุกภพทุกชาติ ผัดกันมาตลอด ชาตินี้อีกคนกำลังจะฆ่าอีกคนหนึ่ง ให้ ๒ คนทำสำนึกถึงใจของตน แล้วให้ขอขมาลาโทษกัน ให้ขอขมาลาโทษ ให้สิ้นเวรสิ้นกรรมกันไป อย่าฆ่ากันไปอย่างนี้

นี่อยู่ในพระไตรปิฎกนะ ใ้อโฮ! ไปอ่านเจอ แต่! แต่มันเป็นระหว่างคน ๒ คนนี้ ถ้าคน ๒ คนนี้ เราจำชื่อไม่ได้ มันเป็นบาลี ว่าการฆ่ามันฆ่ากันมาสดๆ ร้อนๆ มันเลยมีผลรุนแรงชัดเจน แต่ของพวกเราเวรกรรมมันซับซ้อนไง เคยทำกรรมหนัก กรรมเบา กรรมหนาต่างๆ มันซับซ้อน พอมันซับซ้อนมันก็เลยผลกระทบไปทั่ว แต่ผลมันหนักเบาต่างกันอย่างนี้

นี่พูดถึงว่า จิตที่ส่องใส จิตที่ไม่ส่องใส เป็นอย่างนี้ ถ้าส่องใสๆ ก็เลสมันเบาบางลง ผ่องใสคือเข้าสู่ฐิติจิต จิตเดิมแท้ๆ ฐิติจิต แต่! แต่จิตมันมีกรรม มันมีเวรมีกรรมของมัน เวรกรรมพาให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนไปของมัน มันถึงเวียนของมันไป จิตผ่องใส จิตเดิมแท้ ปฏิสนธิจิต วิญญาณในชั้น ๕ วิญญาณในปัจจุสมุปบาทมันแตกต่างกัน คนภาวนาจะรู้ ถ้าคนภาวนานะ ถ้าคนภาวนาไม่รู้แสดงว่าภาวนาไม่เป็น ภาวนาไม่เป็นคือไม่เคยเห็น

รถถอยเข้าคูให้มันซ่อม ชั้นนี้ตยังไม่เป็นเลย รถนี้มันไปเข้าคูหมดละให้ช่างซ่อม ถึงเวลามันก็ไปรับรถ ไม่เป็น พวกนี้ทำรถซ่อมรถไม่เป็น แต่ถ้าเป็นคนซ่อมรถเป็น อูย! มันถอดได้หมดเลย ถอดได้หมด ประกอบได้หมด นี่ถอดก็เป็น นั่นคือคนภาวนาเป็น นี่พูดถึงว่าถ้าภาวนาเป็น ถ้าสิ้นกิเลส รถถูดอดได้หมดเลย รถอยู่ไหน ไม่มี รถทั้งคันถูดอดออกหมดเลย รถอยู่ไหน เห็นแต่อะไหล่รถ ไม่เห็นมีรถเลย ประกอบกันขึ้นมา ใ้อโฮ! รถอยู่ที่นี่ นี่ก็เหมือนกัน พระนิพพานไม่มีอะไรเลย ถอดออกหมด ไม่มี แต่จิตผ่องใส จิตผ่องใสมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันคนละเรื่องกันเลย ต่างกัน ไม่เหมือนกันเลย

ฉะนั้น มาเข้าข้อที่ ๓. “๓. มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” แต่เดิมมีผู้เข้าใจอย่างนี้มาทั้งหมด ในลัทธิศาสนาต่างๆ ประกาศตนว่าเป็นศาสดาทั้งนั้น เจ้าชายสิทธัตถะได้ไปจำเรียนกับเจ้าลัทธิต่างๆ ทุกลัทธิที่เขาว่าเป็นศาสดาๆ แต่เวลาศึกษาไปแล้ว เอ๊ะ! ไม่จบ ยังสงสัย นี่ไง เขาก็พูดของเขาอย่างนี้ “ผ่องใสๆ” ผ่องใสก็ยังจะเกิดอีก ผ่องใสก็ยังเอาตัวรอดไม่ได้เลย ผ่องใสอย่างไร เจ้าชายสิทธัตถะไม่เชื่อใจ

นี่เขาบอกว่า “มีผู้พูดให้เข้าใจว่า” ไม่ใช่มีผู้พูดให้เข้าใจว่า เขาเข้าใจอย่างนี้มาตั้งแต่ก่อน สมัยพุทธกาล ก่อนสมัยพุทธกาลเขาก็เข้าใจกันอย่างนี้ แล้วก็สอนกันอย่างนี้ แล้วพระพุทธเจ้า ไปเรียนกับเขามาหมดแล้ว แล้วพระพุทธเจ้าก็ปฏิเสธ ปฏิเสธ อยู่ในพระไตรปิฎกเยอะเยอะเลย

ในพระไตรปิฎกนะ ท่านบอกความเชื่อแบบสัสสตทิฎฐิ เชื่อว่าคนเราต้องเกิดตลอด ทิฎฐิ หนึ่งก็เชื่อว่าคนตายแล้วสูญ ทิฎฐิหนึ่ง มันมีอยู่ลัทธิหนึ่งเข้าใจว่า มาเข้ากับอันนี้ บอกว่า “คนเราเกิดมาแล้ว ๕๐๐ ชาตีกี่สิ้นกิเลสไป ฉะนั้น เกิดมาแล้วให้เสพ เสพกามเยอะๆ คือให้เสพ สุขๆ” มีอยู่ลัทธิหนึ่งในสมัยพุทธกาล ในพระไตรปิฎกเราอ่านเจอ มนุษย์จะเกิด ๕๐๐ ชาตีกี่ เกิดมาแล้วให้เสพสุขๆ เสพสุขให้เต็มทีเลย ครบ ๕๐๐ ชาตินิพพาน ในพระไตรปิฎกมี

ฉะนั้น บอก “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” แต่พอเราอ่านคำนี้เราสะเทือนใจ “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” พระพุทธเจ้าไปศึกษามากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็มีความเข้าใจว่าอย่างนี้มาตั้งแต่ต้น แต่พระพุทธเจ้าไปศึกษาแล้วมันว่างเปล่า มันไร้สาระ สร้างบุญกุศลมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เพื่อมาปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วจะมาเชื่อพวกมึงเนี่ยนะ สร้างมา ๔ อสงไขย สร้างบารมีมาขนาดนี้ แล้วจะมาเชื่อไอ้เรื่องไร้สาระอย่างนี้

ฉะนั้น ไอ้คนพวกเราได้บั้งตื่น เจอก็ โอ้ย! กราบเลย เขายังไม่ทันบอกเลย เชื่อเขาแล้ว เชื่อเขาก่อนที่เขาจะสอนอีก เพราะอะไร เพราะเห็นเขาขลัง ดูท่ามันน่าจะดี ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้ศึกษามันก็เชื่อแล้ว แต่พระพุทธเจ้าปฏิเสธมาตั้งแต่ ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว

“มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” เขาเข้าใจเรื่องอย่างนี้กันมาตั้งแต่ต้น ลัทธิศาสนาที่ไม่มีเหตุมีผล เขาเชื่อกันอย่างนี้ เขามีวุฒิภาวะความรู้แค่นี้ เวลาพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นมันถึงได้ มหัศจรรย์ใจ เวลาพระพุทธศาสนาเกิดขึ้น พระพุทธเจ้าไปต่อกรกับพวกเจ้าลัทธิต่างๆ ศิริโรราบหมดเลย มันถึงได้ปราบพวกนี้ได้หมดใจ พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก โอ้โฮโย! ไป ไปหมดเลย ก็เพราะว่าเหตุผลมันกินขาด

“มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” เราจะบอกว่าวุฒิภาวะของสังคม คนบัญญัติด้อยอย่างนี้ แล้วเขาก็พูดแบบนี้ไร้สาระมาก เขาบอกว่า “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า สุตทำแล้วจิตทุกดวงจะกลับไปสู่จิต ผ่องใส” ถ้าอย่างนั้นนะ พวกเราจะไม่มีทุกข์เลย จิตทุกดวงกลับไปอยู่ที่ผ่องใส เราก็จะมีความสุขไปข้างหน้า แล้วพระพุทธศาสนาสอนกรรมดี กรรมชั่ว ถ้ามึงทำกรรมชั่ว มึงจะผ่องใสไหม ถ้ามึงทำกรรมดี สร้างคุณงามความดี เออ! อันนั้นมีโอกาส แต่มีโอกาสผ่องใสก็ผ่องใสเดียวเดียว มี

พลังงานที่ไหนไม่มีวันสิ้นสุด มีโรงไฟฟ้าไหนที่ทำแล้วมันจะมั่นคง ไม่มีโรงไฟฟ้าไหนเลยมันคงต้องคอยซ่อมบำรุงตลอด พลังงานที่ไหนก็แล้วแต่ มันต้องหมดอายุการใช้งานแน่นอน มันจะส่องใสตลอดไปได้ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังไม่มีสิ่งใดคงที่ มันแปรปรวนตลอดเวลา แต่ที่มันจะส่องใสๆ เพราะเรารักษา เราดูแล เราค้าจุนมัน มันถึงจะส่องใส แต่มันส่องใสได้นานแค่ไหน มันจะส่องใสตลอดไปได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้ คำว่า “ส่องใสๆ” เรื่องโลกๆ แม้แต่พระอาทิตย์ นักวิทยาศาสตร์บอกเลย อีกกี่พันล้านปีมันต้องหมดอายุ แม้แต่ดวงอาทิตย์มันก็ต้องหมดอายุของมันไป มันจะมีอะไรคงที่ไม่มี

ฉะนั้น “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า สุตทำแล้วจิตทุกดวงจะกลับไปสู่ความส่องใส” ถ้าทำชั่วมันจะส่องใสไม่ได้ เว้นไว้แต่ทำดี ส่องใส ส่องใสก็แค่จิตเดิมแท้ไม่มีสติไม่มีปัญญา มันจะเป็นมรรคได้อย่างไร นี่ไง หลวงตาท่านสอน เห็นไหม **“สมาธิจับ ปัญญาตัด”** ไม่มีสมาธิก็จับต้องไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าไม่มีสมาธิ ไม่มีสมาธิเข้าสู่จิตเดิมแท้ไม่ได้ ไม่ได้!

เข้าสู่จิตเดิมแท้แล้วเห็นอริยสัจ ๔ เห็นตามความจริง นั่นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาเป็นภาวนามยปัญญานั้นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะฝึกหัดเสร็จแล้วจนมรรคสามัคคี สามัคคีกันจนสมุจเฉทปหานตัดกิเลส นั่นอีกเรื่องหนึ่ง ฮู้! เรื่องยังมีอีกหลายเรื่องเลยนะ ถ้าจิตเดิมแท้ ถ้ามันแท้ได้จริงนะ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เห็นไหม

ฉะนั้น เขาบอกว่า “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า สุตทำแล้วจิตทุกดวงจะกลับไปสู่จิตที่ส่องใส เช่น พระนิพพาน” จิตส่องใสไม่ใช่นิพพานอยู่แล้ว เช่น พระนิพพานต้องมีอย่างที่ว่านี้ ถ้าจิตส่องใสแล้วถึงซึ่งพระนิพพานต้องมีมรรค ๔ ผล ๔ มีบุคคล ๔ คู่ มีโสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อรหัตตมรรค อนาคา-มิมรรค อรหัตตมรรค ต้องมีมรรค ๔ ผล ๔ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ถึงเป็นนิพพานไง

จิตส่องใสเป็นนิพพานตรงไหน ไหนมีใครอธิบายเรื่องจิตส่องใสเป็นนิพพานอธิบายมา เพราะส่องใสมันคู่ ของคู่ ส่องใสคู่กับเศร้าหมอง ดีคู่กับชั่ว มีคู่กับสว่าง ว่างคู่กับไม่สว่าง ของคู่ เป็นอริยสัจไม่ได้ นี่ไง ถ้าเป็นพระนิพพาน นิพพานอย่างไร

บอก “อุปมาคล้ายชีวิต คือ การเขียนเส้นวงกลมที่จะเริ่มต้นตรงจุดจะไปถึงจุดที่สิ้นสุดคือจุดเดียวกัน” เส้นวงกลมมันก็เป็นเส้นวงกลม นี่! นี่คือจินตนาการ นี่ เห็นไหม “มีผู้กล่าว” กล่าวเขาเรียกว่ามันก็เหมือนสัญลักษณ์ “ไม่ใช่คือไม่ใช่ ไม่ใช่คือไม่ใช่” เส้นวงกลมมันก็เป็นเส้นวงกลม แล้วเส้นวงกลมมันเกี่ยวอะไรกับชีวิตละ เส้นวงกลมมันก็เป็นวงเวียน เส้นวงกลมมันก็เป็นเส้นวงกลมของมันอยู่อย่างนั้น เส้นวงกลมคือเส้นวงกลมมันไม่เกี่ยวกับชีวิต ชีวิตมันไปของมันนะ

อันนี้เวลาพูดอย่างนี้ละ “มีผู้กล่าวให้เชื่อว่า” เขามีความคิดอย่างนี้ มีความเห็นอย่างนี้ มันก็เขียนอย่างนี้ไง “มันจะไปสิ้นสุดที่เดียวกัน ดังนั้นการเกิดเป็นมนุษย์คือหนทางลัดของวงจรชีวิตที่เป็นวงกลมขนาดใหญ่ ในการหาหนทางกลับไปสู่จุดเริ่มต้นคือจิตเดิมแท้” ใสนี้มันก็มีแต่ตายเกิดนั่นแหละ เวลาตายไปแล้วก็ไปอยู่นั่นแหละ ตายแล้วก็ป็นจิตวิญญาณเหมือนกัน

เวลากลับผีๆ ใจ ใสนี้ตัวนี้ไม่กลัว ใสนี้คือเรา ใสนี้คือจิตวิญญาณตัวนี้ นี่ก็ผีเหมือนกัน เพราะใสนี้ตัวนี้มันว่าเหว เพราะใสนี้ตัวนี้มันจินตนาการมันเลยกลัวผี ถ้าใสนี้ตัวนี้มันสมบูรณ์แบบของมัน ใสนี้ตัวนี้ไม่กลัวใคร มันจะไปกลัวใคร คุณไม่กลัวผีไม่เคยกลัวผีเลย สัปเหร่อนอนอยู่กับผีเลย นอนอยู่กับศพ ยิ่งมีผียิ่งดี ยิ่งได้ตั้งค์ สัปเหร่อไม่เคยกลัวผี แต่ใสนี้เรากลัวผี กลัวผี น่าดูเลย ใสนี้คนกลัวผีเพราะอะไร เพราะจิตมันกลัว **ถ้าจิตมันสมบูรณ์แล้วมันจะไปกลัวอะไร มันไม่กลัวสิ่งใดเลย**

ใสนี้ก็เหมือนกัน “สิ่งที่ว่ามันไปสู่จิตเดิมแท้” จิตเดิมแท้แล้วมันเกี่ยวอะไรด้วยละ จิตเดิมแท้มันสู่จิตเดิมแท้จิตเริ่มต้น มันมีแต่ว่าคนตายเกิดๆ แล้วตายเกิด ตายแล้วตายเล่าๆ แต่นี้เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรมดีกรรมชั่วไง กรรมดีกรรมชั่ว ทำให้คนเป็นคนดีใจ ทำให้คนพัฒนาขึ้น พอพัฒนาขึ้น ถ้ามีบุญกุศลขึ้นมา ถ้ามันพัฒนาขึ้นจนมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติจนถึงขั้นสูงสุดแห่งทุกข์ เขาจะเข้าใจ พระสารีบุตรที่ว่าไม่เชื่ออะไรๆ อย่างนี้ถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรตอบหมดเลย พระสารีบุตรนี้เคลียร์หมดเลย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า “ในหนทางปฏิบัติเพื่อกลับไปสู่จุดดั้งเดิมของตนคือจิตเดิมแท้ได้เร็วขึ้น” กลับไปสู่จิตเดิมแท้ ใสนี้ละ ถ้าหลงตา เวลาหลงตาท่านใสนี้ละ ท่านบอกว่า “ใสนี้พรหมลูกพักสมาธิห้วงตอ จะกลับไปอยู่อย่างนั้นหรือ กลับไปนอน จิตเดิมแท้ใจ” กลับไปเป็นพรหมลูกพัก ไม่มีอะไรเลย เป็นพรหมแล้วไม่รู้อะไรเลยนะ นอนอยู่อย่างนั้นนะ

สามเณรในสมัยพุทธกาลเฝ้า ที่ว่าสามเณรน้อยอุปัฏฐากพระอรหันต์ ๕๐๐ อุปัฏฐากอยู่ ทั้งพรรษาเลย อุปัฏฐากพระ-อรหันต์ได้บุญมาก ออกพรรษาแล้วพระอรหันต์บอกว่าให้อริขุชฐาน เอาอะไร โอ้ย! ขอนอน พอนอน เห็นไหม ด้วยบุญกุศลไปนอนอยู่นั่น พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒ องค์ ที่ ๓ เวลาตรัสรู้ธาตุทองคำจะไปตกที่นั่น นอนอยู่ “อู๊ย! พระพุทธเจ้าเกิดอีกแล้วหรือ อู๊ย! พระพุทธเจ้าเกิดอีกแล้วหรือ” นอน พรหมลูกฟัก นี่จิตเดิมแท้หรือ จิตเดิมแท้อย่างนั้นใช่ไหม จิต เดิมแท้ กลับไปนอน นอนเป็นพรหมลูกฟักอย่างนั้นหรือ แล้วนิพพานเหมือนพรหมลูกฟักหรือ คนละเรื่อง ห่างไกลกันมาก

แต่ที่พูดนี่นะ มันพูดมานี้เพราะว่าเขาบอกว่า “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” ถ้ามีผู้ที่กล่าวให้ เข้าใจว่า เราจะบอกว่าเป็นปัญหาสังคม วุฒิกวาระของสังคมเราน่าต้อง มีวุฒิกวาระที่รู้กันได้ แค่นี้ ทั้งๆ ที่ศาสนาพุทธประกาศมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ชัดเจนในหัวใจของท่าน แต่เราก็กังเข็ญกันเรื่องอย่างนี้ เรื่องอย่างนี้ นี่ไง นิยาย ธรรมะๆ ถ้าเป็นนิยายธรรมะเป็นตรรกะ เป็นสิ่งจินตนาการ นิยายธรรมะคือพยายามพูดให้เรา สร้างภาพได้ ให้เราจินตนาการได้ เราก็กังเข็ญ

แต่ธรรมะเป็นอริยสัจ เป็นสัจจะเป็นความจริงที่เหนือโลก เราจินตนาการไม่ได้ เราพยายามทำความเข้าใจไม่ได้ เราก็กังเข็ญตีโพยตีพายว่ามันไม่มีอยู่จริง แต่ถ้ามีผู้ที่พูดให้ เข้าใจได้วาก็จินตนาการได้ คิดได้ แล้วอย่างนี้มันก็เป็นเรื่องฤชาชีไพร เป็นเรื่องการเข้าทรงทรง เจ้า การเข้าทรงทรงเจ้าไปถึงก็ลูกข้างๆ ฟันน้ำลาย ฟวง! เออ! หาย ลูกข้างหาย มันกลับบ้านได้ หายแล้วคะ เขื่อกันอย่างนี้ไง เขื่อกันอ้อนวอน เขื่อกันอ้อนวอนขอกันมาไง มันไม่ได้เขื่อกันด้วย สัจจะ ไม่ได้เขื่อกันด้วยความจริงใจ ถ้ามันเขื่อกันด้วยสัจจะความจริงมันอีกเรื่องหนึ่งนะ

นี่พูดถึง “สิ่งที่บอกว่าใช่หรือไม่ใช่” ไม่ใช่เลย จิตเดิมแท้ก็คือจิต นิพพานก็คือนิพพาน ไม่ เกี่ยวกัน แต่จะเป็นนิพพานนั้นอีกเรื่องหนึ่ง คำว่า “จิตเดิมแท้ๆ” คำว่า “เริ่มต้น” ไปสู่จุดเริ่มต้น จุดเริ่มต้นในปัจจุบันนี้ จุดเริ่มต้นที่เรายังเป็นสิ่งที่มีชีวิต พอเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตเราพยายามเข้าไปหา จิตของเรา นี่จุดเริ่มต้น แล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญาของเราขึ้นมาด้วยเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มัน เป็นความเพียรของเรา แต่ไม่ใช่เราจินตนาการไปเป็นเรื่องเป็นราวไป มันเป็นอดีตอนาคต มันไม่ เป็นปัจจุบัน มันทำอะไรไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องเหลวไหล มันเป็นเรื่องเหลวไหล เป็นเรื่องของ กิเลสหลอก เป็นเรื่องของการจินตนาการ เป็นเรื่องของเราให้เราเขื่อกันอย่างนั้น

“ใช้หรือไม่ใช้ ใช้หรือไม่” ไม่ใช่! จิตเดิมแท้ไม่ใช่นิพพาน จิตเดิมแท้ก็คือจิตเดิมแท้ แต่จิตเดิมแท้มันเป็นชื่อ แต่พวกเราไม่เคยเห็น พวกเราไม่เคยรู้จัก แต่ตัดจริต ต้องใช้คำนี้เลย ตัดจริตว่านี่คือจิตเดิมแท้ ไม่ใช่หรรอก อารมณ์ อารมณ์เราเอง จิตเดิมแท้เป็นอย่างไรก็ไม่รู้ แต่กุกคิดได้แค่นี้ กุกก็เลยนี่จิตเดิมแท้ เป็นการตัดจริต ไม่ใช่จิตเดิมแท้

ถ้าจิตเดิมแท้ เห็นไหม นิ่ง เงียบ คือจิตเดิมแท้ เพราะว่าอ้าปากพูดมันก็เป็นสมมุติแล้ว มันเป็นสมมุติส่งออกมาข้างนอก ฉะนั้น ถึงไม่ใช่ ไม่ใช่ใดๆ เลย แต่มันไปสำคัญตรงนี้ตรงที่ว่า “มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า” มีผู้กล่าวให้เข้าใจว่า ผู้สอนผู้พยายามชักนำเขามีความรู้ความสามารถอย่างนี้ มันเลยเป็นตรัสจณาน-วิชา เป็นไสยศาสตร์ เป็นความเชื่อ ไม่ใช่พุทธศาสนา ไม่ใช่ศาสนาพุทธ ไม่ใช่สัจจะความจริง แล้วอย่างที่ว่ามันเป็นปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ คนจะรู้จริงมันต้องปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา จบ

หลวงพ่อก : ข้อ ๒๒๖๘. ใ้ฉันไม่ได้ตามปัญหา เราเลยจะตอบไปเลยเิง

ถาม : กราบเท้าหลวงพ่อก กราบนมัสการหลวงพ่อกที่เคารพอย่างสูง

ลูกขอกราบขอบพระคุณหลวงพ่อกที่เมตตาให้ลูกได้อยู่ปฏิบัติธรรมที่วัด ๔ วัน ในช่วงเข้าพรรษา เป็นเวลาที่มีคุณค่ามาก เพราะได้ภาวนาอย่างเต็มที่ หลังจากทีล้มลุกคลุกคลานจากทางโลกมา ยิ่งเมื่อได้ฟังเทศน์หลวงพ่อกแล้วเหมือนโดนเคาะกะโหลกให้มีสติ และความเพียรมากขึ้น หลวงพ่อกเหน็ดเหนื่อยพร้าสอน ปลุกปลอบบอกการภาวนา เมตตาในภาวะการกินอยู่ ทุกอย่าง ขอเพียงพวกเราได้เอาหัวใจมาปฏิบัติภาวนา ลูกฟังเทศน์แล้วสะเทือนหัวใจมาก มันซึ่งใจถึงคำว่า “พ่อแม่ครูจารย์” อย่างแท้จริง ทำให้ลูกมีกำลังใจที่จะทำความเพียรต่อไป ลูกจึงขอ กราบเท้าหลวงพ่อกด้วยความสำนึกในความเมตตา

และขอโอกาสรายงานการปฏิบัติเพื่อให้หลวงพ่อกสั่งสอนคะ

๑. ในการภาวนา ลูกอาศัยการเดินจงกรม โดยมีพุทโธกำกับ ส่วนใหญ่ยังเดินต่อเนื่องได้ไม่นานนัก (ประมาณ ๒ ชั่วโมง) พอเกิดความเมื่อยล้าก็จะนั่งสมาธิต่อโดยดูลมหายใจและภาวนาพุทโธชัดๆ ลมหายใจค่อยๆ แผ่วลงไปจนไม่รู้สึกถึงลม แต่จะมีคำบริกรรมพุทโธอยู่ตรงกลางอก ลูกก็บริกรรมพุทโธไปเรื่อยๆ ทำอย่างนี้ถูกผิดอย่างไร

ขอหลวงพ่อกช่วยชี้แนะด้วยเจ้าคะ

๒. ในระหว่างวัน ลูกพยายามภาวนาพุทโธไว้ในใจ และฝึกให้มีสติอยู่กับกายให้มาก รู้สึกว่าความคิดที่เคยมีหายไปเยอะ ใจก็นิ่งขึ้น พอกลับมาอยู่กับโลกก็ใช้วิธีรับมือกับกระแสกิเลสที่เข้ามา รู้สึกว่าช่วยประคองให้มีสติกำหนด พอที่จะกลับไปภาวนาที่บ้านได้ง่ายขึ้นเจ้าค่ะ (จนกว่าจะมีโอกาสได้กลับมาซาร์จแบตที่วัดอีก)

กราบขอบพระคุณอย่างสูง

ตอบ : จบ เอวัง